

ÉG A VÁROS

„JÁTÉK” A TÚZZEL

SZKA_103_25

A modul szerzője: Ballai Oszkárné

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Napkezdő játék; a diákok előzetes tudásának előhívása					
A	A tanulóknak Hideg, meleg, tűz játékkal elrejtett telefonkártyákat kell megtalálni, amelyekre a pedagógus közérdekű telefonszámokat (mentők, tűzoltók, rendőrség) ragasztott. Ezután arról beszélgetnek, hogy ki, hol látott már tüzet? Mit tud róla? 10 perc	Empátia Téri tájékozódás Verbális kommunikáció	Frontális munka – játék – beszélgetés	Telefonkártya	P1 (Tűz!)
B	A tanulók Tűz, víz, repülőt játszanak. Ezután arról beszélgetnek, hogy ki, hol látott már tüzet? Mit tud róla? 10 perc	Figyelem Gyorsaság	Frontális munka – játék – beszélgetés		P2 (Tűz, víz, repülő)
I/b Csoportalakítás					
A	A tanulók a sarkok módszerrel csoportot alakítanak. A falakon a következő szókérttyák vannak: lángol, perzsel, izzik, parázslík, lobog. Ezek közül választanak a tanulók, és 4 fős csoportot alkotnak. A csoportban megbeszélük, hogy a tűznek melyik állapotát jelenti az ő szavuk. 5 perc	Együttműködés Szókincsbővítés	Kooperatív tanulás – sarkok	Szókérttyák	a szókérttyákat a tanító készíti el

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A telefonálás jelentősége vészhelyzetben					
A	A csoportok egy jelenetet készítenek, amiben valaki felfedez valamilyen esetet, és azt bejelenti telefonon. Pl.: tűz ütött ki az egyik házban; ég az erdő; ég egy bódé stb. Ezután megbeszélik, értékelik: helyesen, jól telefonáltak-e a gyerekek. Mit lehetett volna még jobban? 20 perc	Verbális kommunikáció Kreativitás Együttműködés	Frontális munka – drámajáték – improvizáció – beszélgetés	telefon (mobiltelefon)	P3 (Telefonáljunk!)
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A tűz szerepe					
A	A csoportok felírják egy csomagolópapírra, hogy ellenség és jó barát. Először azt gyűjtik össze, mire használjuk a tüzet, majd azt, milyen károkat okozhat. A bemutatás végén megbeszélik, mit tehetnek azért, hogy csak jó barátként ismerjék, a káros oldalát pedig elkerüljék. 10 perc	Figyelmes hallgatás Érvelés Verbális kommunikáció	Kooperatív tanulás – kerekasztal Kooperatív tanulás – csoportszóforgó – vita		
B	A csoportok rajzos plakátot készítenek arról, hogy mire használjuk a tüzet. A plakátokat a falra ragasztják és megtekintik. Arról beszélgetnek, mit tehetnek azért, hogy a tüzet csak jó barátként ismerjék, a káros oldalát pedig elkerüljék. 10 perc	Ábrázolás Verbális kommunikáció Kritikai gondolkodás	Kooperatív tanulás – plakát – képtárlátogatás – vita		

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Szövegfeldolgozás (Mozaik 2. módszer)					
A	A csoportok témát húznak, elolvassák a hozzá kapcsolódó szöveget, és feldolgozzák. Írásos, rajzos plakátot készítenek róla. Témák: Szükséges intézkedések tüzesetek alkalmával. Tűzveszélyes helyzetek otthon és az ünnepek alkalmával. Sütés, főzés a szabadban. A tűzoltás titka. Menekülés a tűz elől. Tűzvédelmi szabályok (Mit kell tennem, ha...?) Fordított szakértői mozaikkal megtanítják egymásnak a témákat. Megbeszélik, melyik csoport munkája tetszett a legjobban. Miért? 45 perc	Szövegfeldolgozás Lényegkiemelés Ábrázolás Véleményalkotás	Kooperatív csoport – plakát – fordított szakértői mozaik	D1 (Szövegfeldolgozás) csomagolópapír, rajzeszközök, ragasztó, gyűjtött képek, a tűzrakáshoz fa, A B C D jelek	P4 (Módszertan a szövegfeldolgozáshoz) Iskolai Tűzriadó terve
II/d A gyufa feltalálása					
A	A tanító felolvassa a találós kérdést, majd elmondja gyufa feltalálását. 2 perc	Logikus gondolkodás Figyelmes hallgatás	Frontális munka – tanítói bemutatás		P5 (A gyufa feltalálása)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e A gyufa helyes használata					
A	A tanító bemutatja, hogyan kell a gyufát helyesen használni. Kitér arra is, hogy használat után meg kell győződni, hogy a gyufa valóban elaludt. A csoportokban minden gyerek gyakorolja a gyufa helyes használatát. 5 perc	Önfegyelem Együtműködés Szabálytartás	Egyéni munka – gyakorlás	Csoportonként: gyufa, fémtálca, pohárban vagy kancsóban víz	Gyufa, fémtálca
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az ismeretek rögzítése (Drámajáték)					
A	A csoportok tudósítást készítenek egy képzeletbeli tűzesetről. A tudósítást felolvassák a többieknek, amit a többi csoport tapssal értékel. 25 perc	Szövegalkotás Kreativitás Véleményalkotás	Csoportmunka – szövegalkotás Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Papír, írószer	
B	A csoportok felkészülnek egy jelenet bemutatására, amiben interjút készítenek egy kitalált tűzoltóparancsnokkal vagy tűzoltóval. Az interjú elhangzása után a többi csoport véleményt nyilvánít. 25 perc	Nonverbális kommunikáció Kreativitás Véleményalkotás	Csoportmunka – drámajáték Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Papír, írószer	
C	A csoportok plakátot készítenek arról, hogyan előzzük meg a tűzeseteket. A plakátokat kiállítják, és közösen megnézik. 25 perc	Emlékezet Ábrázolás Együtműködés	Csoportmunka – plakátkészítés Kooperatív tanulás – képtárlátogatás	Kartonlap, rajzeszközök, ragasztó, olló	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A csoportok értékelik a saját munkájukat az együttműködés szempontjából a megadott szempontok alapján: A csoportban mindenki szóhoz jutott-e? Segítettünk-e egymásnak? Biztattuk-e egymást? Sikeres volt-e a munkánk? A tanító értékeli az együttműködést, a feladatmegosztást, a kreativitást, az információkezelést, a bemutatást és a hangulatot. 12 perc	Önismeret Felelősségvállalás Véleményalkotás Véleményelfogadás	Kooperatív tanulás – beszélgetőkör		

MELLÉKLETEK

P1 TŰZ!

Az egyik gyerek kimegy az osztályból. A teremben elrejtünk pár régi, használt telefonkártyát, melyekre korábban közérdekű telefonszámokat (mentők, tűzoltók, rendőrség) ragasztottunk. Visszahívjuk a tanulót, akit társai a következő instrukciókkal segítenek a keresésben: hideg, langyos, meleg, forró. A telefonkártya megtalálását a Tűz! kiáltása jelzi.

P2 TŰZ, VÍZ, REPÜLŐ

Ehhez a játékhoz sok helyre van szükség, ha lehet, a tornateremben játszunk. A tanító kiáltja valamelyik vezényszót (tűz, víz, repülő), a tanulók ennek megfelelően a vízre magas helyre másznak, a repülőre karjukat kitarva szaladnak, a tűz szóra egy előre kijelölt helyen a tűzoltóautóba ülnek egymás után sorba. Aki utolsónak végzi a feladatot, az veheti át a tanító szerepét, majd a következő ugyanígy.

P3 TELEFONÁLJUNK!

A gyerekek játsszanak el egy szituációt a megtalált telefonkártyán lévő telefonszám felhasználásával. A vonal végén levő ügyeletes szerepére készítsük fel a tanulókat! Írjuk fel a táblára: Mit kell az ügyeletessel tudatni?

Ki vagyok én (a bejelentő neve)?

Honnan telefonálok?

A baleset helyszíne.

A baleset jellege.

A sérültek száma, állapota.

Egyéb veszélyek (köd, elektromos hálózat sérülése stb.).

A beszélgetést ne a hívó fél, hanem az ügyeletes fejezze be!

Ejtsünk szót a telefonbetyárokról, a hívó fél felelősségéről, arról, hogy a hívások lenyomozhatók, valamint a bizalommal való visszaélésről és az anyagi következményekről.

A közérdekű telefonszámokat jól látható helyen helyezzük el a tanteremben.

P4 A TÉMÁK FELDOLGOZÁSÁHOZ

A témák feldolgozása előtt beszéljük meg:

Mi a jegyzetelés, mi a vázlat (lényeg, sorrend, betűnagyság, olvashatóság, jelölések, rajzok)?

A tablók készítésénél a gyűjtött képek is felhasználhatók.

Hívjuk fel a figyelmüket a telefonos gyakorlatra.

A harmadik témánál gyakorolják a helyes tűzrakást, és ezt mutatásuk be az osztály előtt.

Az ötödik témánál adjuk oda az iskolai tűzriadó tervét is (a tanulók megtervezhetik az osztály menekülési útvonalát.) Engedjük meg, hogy először végigjárják a menekülési utat.

Akár jegyzetet, akár tablót készítenek, a munka végeztével helyezzük el azt a teremben.

P5 A GYUFA FELTALÁLÁSA

Még nincs 150 éves a következő találós kérdés: „Kis dobozban száz veszély, piros nyelve sokat ér. Mi az?”

A gyufa feltalálása

A XIX. században olyan fapálcákat használtak az emberek gyújtóeszköz gyanánt, amelyeknek a végét egy speciális keverékbe mártották. A pálcákat üvegpapíron kellett végighúzni, de már ütésre is meggyulladtak, ezért nem voltak túl biztonságosak. A gyufát Irinyi János találta föl, aki már 19 éves korában világhírűvé vált találmányával. Mi adta neki az ötletet?

Egyik tanárának előadásán Irinyi látott egy sikertelen kísérletet: a tanár egy kénvegyületet próbált dörzsöléssel meggyújtani. Irinyinek eszébe jutott, hogy ha a tanár nem kénnel, hanem foszfórral próbálkozott volna, akkor az már régen égne. Ebből az ötletből született meg a gyufa, ami már lassan, biztonságosan égett.

A biztonsági gyufát egy svéd tudós kezdte gyártani. Ő rakta a pálcikákat olyan dobozba, aminek az oldalán meg lehetett gyújtani a szálakat. A gyufagyártás a XIX. század végétől indult rohamos fejlődésnek.